

LES 15

HET PASSIVUM VAN DELERE

A. GRAMMATICA

Activum

Praesens

delēo

deles

delet

delēm̄us

delēt̄is

delent

Imperfectum

delēbam

delēbas

delēbat

delebām̄us

delebāt̄is

delēbant

Futurum

delēbo

delēbis

delēbit

delebīmus

delebīt̄is

delēbunt

Perfectum

delēvi

delevisti

delevit

delevimus

delevistis

delevērunt

Plusq. Perfectum

delevēram

delevēras

delevērat

deleverām̄us

deleverāt̄is

delevērant

Fut. exactum

delevēro

delevēris

delevērit

deleverīmus

deleverīt̄is

delevērint

Passivum
Praesens

delēor

delēris

delētur

delēmur

delēmīni

delentur

Imperfectum

delēbar

delebāris

delebātur

delebāmur

delebāmimi

delebantur

Futurum

delēbor

delebēris

delebītur

delebīmur

delebimīni

delebuntur

Perfectum

delētus sum

delētus es

delētus est

delēti sumus

delēti estis

delēti sunt

Plusq. Perfectum

delētus eram

delētus eras

delētus erat

delēti eramus

delēti eratis

delēti erant

Fut. exactum

delētus ero

delētus eris

delētus erit

delēti erimus

delēti eritis

delēti erunt

Infinitivus praesentis activi

delēre

Infinitivus perfecti activi

delevisse

Infinitivus futuri activi

deleturus esse

Infinitivus praesentis passivi

delēri

Infinitivus perfecti passivi

delētus esse

Infinitivus futuri passivi

—

Participium praesentis act.

delens

Participium praesentis pass.

—

Participium perfecti act.

—

Participium perfecti pass.

delētus

Participium fut. act.

deletūrus

Participium fut. pass.

—

Imp. act.

dele, delēte, deletōte, delento

Imperativus van het passivum

komt weinig of niet voor.

B. VOCABULARIUM

adhibēre	aanwenden	opes, um, f.	1 hulpmiddelen, schatten
canis, anis	hond		
cervus	hert		2 macht
crus, uris, n.	been (mrv. benen)	ops, opis, f.	hulp
custos, odis	wachter	opus, eris	werk
delectare	genoegen doen, vermaken	ostium	monding, huisdeur
domicilium	woning, woonplaats	pecunia	geld
		pecus, oris, n.	het vee
		pecus, udis, f.	een stuk vee
fauces, ium	1 (engte) keel 2 bergpas 3 (nauwe) gang	prohibēre	1 verhinderen 2 afhouden van, be- schermen tegen
fines, ium	gebied	propinquus	1 nabij, naburig 2 nabestaand, verwant
finis, ium, m.	grens, einde	sal, alis, m.	zout
flos, oris, m.	bloem	senex, senis	oude man, grijsaard
frons, dium, f.	loof	solēre	gewoon zijn, plegen
frons, tium, f.	voorhoofd, voorkant	studēre + 3	zich beijveren voor, zich toeleggen op
fuga	vlucht	tectum	1 dak, zoldering 2 huis
fumus	rook	tenēre	(vast) houden, bezet houden
ianua	deur	terrēre	doen schrikken, ver- schrikken
imago, inis	beeld, beeltenis	valere	1 sterk, gezond zijn 2 waarde, invloed hebben
incolumis	levend en wel, on- gedeerd	vitare	vermijden
intrare	binnengaan		
laborare	1 arbeiden, zwoegen 2 lijden aan		
liberare (+ 6)	bevrijden (van)		
medius	middelste, midden, neutraal		

C. OEFENING

1. Naves iam¹ completae sunt; sed magnis ventis navigare prohibentur.
2. Verba viri sapientis apud² pueros valere solebant.
3. Oppidum expugnatum ab hostibus delebitur.
4. Post pugnam Cannensem³ opes Romanorum paene deletae erant.
5. Consules vim a civibus prohibere studebant.
6. Ignominia cladis deleri debet.
7. Post pugnam Cannensem urbs fletu⁴ senum mulierum liberorum expleta erat.
8. Si⁵ verbis regis non obtemperaveris, vis adhibebitur.
9. Magno studio pueri laboraverunt; cum gaudio magister opus videbit.
10. Vale, amice.
11. Quintus ad circum cum patre et matre properat. Pater, mater, Quintus considunt⁶ et hominum multitudinem spectant. Pater dicit⁷: “Aurigae⁸, Quinte, e portis veniunt⁹”. Aurigae equos pulchros et alacres habent. Mox equos incitant. Homines omnes spectant et exclamant¹⁰ “Io Io”. Gordius primum¹¹ locum tenet.
12. Cervus siti vehementi vexatus ad fontem venit¹². Dum¹³ potat¹⁴, imaginem suam¹⁵ in aqua clara videt. Cornua¹⁶ pulchra laudat, sed crura

---

1 iam - reeds.

2 apud c. acc. - bij.

3 pugna Cannensis - de slag bij Cannae (216 v. C.)

4 fletu - met geween.

5 si - als, indien.

6 considunt - zij gaan zitten.

7 dicit - hij zegt.

8 aurīga - wagenmenner.

9 veniunt - zij komen.

10 exclamant - zij roepen.

11 primus - eerste.

12 venit - hij komt.

13 dum - terwijl.

14 potare - drinken.

15 suus - zijn (pronomen possessivum).

16 cornūa - gewei, horens.

---

tenera vituperat. Subito venator¹ cum canibus spectatur. Cervus terretur² et fuga celeri vitam servare studet. Cruribus teneris e periculo liberatur. Mox incolumis in silva densa est. Sed ibi³ cornua fugam cervi miseri prohibent. Canes cervum tenent. — Utilia et bona saepe vituperantur, inutilia laudantur.

13. Graeci Troiam occupant. Aeneas⁴ cum multis viris arcem urbis defendere⁵ properat. Sed Venus dea, mater Aeneae, dicit: “Cur non vitam fili servare properas? Cum familia⁶ et amicis ex oppido fugere⁷ debes et ad aliam⁸ terram navigare. Nova patria te⁹ manet. Gloria novae patriae magna erit. Dei Troiam vastabunt.” Aeneas domum revertitur¹⁰ patrem senem humeris¹¹ portans et filium parvum manu ducens¹² ex oppido egreditur¹³.
14. Domicilia romana primo parva et simplicia, postea magna et luxuriosa erant. Magna domicilia multa erant in urbe Roma. Domicilia divitum Romanorum hortum habebant. Horti non erant magni; in hortis erant multi flores. Romani hortos amabant; in horto liberi se¹⁴ delectabant; in horto paedagogus¹⁵ cum pueris sedebat.
15. Hortus post aedes erat. In fronte aedium ianua vel ostium erat. Post ostium erat vestibulum in domo Antonii, divitis civis romani. Vestibulum plerumque parvum erat. In vestibulo saepe canis videbatur, vel pictura canis. Verba videbas: “cave canem” aut “salve”¹⁶. Ostio propinqua erat cella ostiarii¹⁷. Per fauces in atrium intrabas. Atrium erat

---

1 venātor - jager.

3 ibi - daar.

4 Aenēas - Trojaanse held, familielid van koning Priamus.

5 defendēre - afwerpen, verdedigen.

6 familia - familie.

7 fugēre - vluchten.

8 alius - ander.

9 te - je.

10 domum revertitur - hij keert terug naar huis.

11 humērus - schouder.

12 manu ducens - aan de hand meevoerend.

13 egreditur - hij gaat uit.

14 se - zich.

15 paedagōgus - slaaf met het toezicht op de kinderen belast, een soort gouverneur.

16 salve - wees gegroet, welkom!

17 ostiarius - portier, deurwachter.

---

magnum; erat in mediis aedibus. Multi homines Antonium prima luce¹ visitabant. Dominum in atrio videbant. Tectum atrii erat mirum. Compluvium erat in medio tecto. Antiquis temporibus in atrio focus erat. Fumus per² compluvium ex atrio exibat³.

16. Atrium parvis cubiculis circumdatum⁴ erat. Post atrium tablinum erat. Ex tablino in hortum aut in peristylum veniebas⁵. Cornelia, filii filiaeque in peristylio saepe sedebant. In peristylio erant statuae, arbores, flores. Fons erat in medio peristylio. Conclavia⁶ erant ab utraque parte⁷ peristylia. Triclinia, bibliotheca, culina⁸ in domo Antonii sunt. Culinae propinquum est balneum. In bibliotheca Antonius saepe sedebat. Multi libri erant in bibliotheca. Servus Antonio libros legebat⁹. Antonius Quinto filio saepe libros dabat. Antonius bibliothecam et libros amabat.

---

1 prima luce - lett. bij het eerste licht, vert. bij zonsopgang.

2 per - langs, door.

3 exībat - ging uit, kwam naar buiten.

4 circumdātum - omringd.

5 veniēbas - je kwam, men kwam.

6 conclavium - vertrek, kamer.

7 ab utrāque parte - aan beide zijden.

8 culīna - keuken.

9 legēbat - las voor.
